

Letna seja RS ZSS

Uspešnost dela republiškega sveta je odraz zavzetega dela vseh v Zvezi sindikatoev

IZ VSEBINE:

- Uvodni referat predsednika Marjana Orožna
- Program dela Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za leto 1984

Na letni seji Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije — bila je 21. decembra v Ljubljani — so člani republiškega sveta pretehtali enoletno delo ter v tej zvezi z nekaterimi dopolnitvami sprejeli poročilo o njegovem delu. Dopolnili in sprejeli so tudi predlagani program dela RS ZSS za leto 1984, ki je skupaj z uvodnim referatom Marjana Orožna izhodišče za delo republiškega sveta letos.

Republiški svet ZSS je na seji naročil svojemu predsedstvu, da skrbi za uresničevanje programa in da ga o morebitnih problemih v zvezi z njegovim izvajanjem sproti obvešča.

Marjan Orožen

V letu dni resda nismo rešili mnogih nakopičenih težav, toda prispevek sindikatov k njihovemu reševanju zato ni bil nič manjši

Današnja sejo republiškega sveta, zadnjo v tem letu, smo sklicali v skladu s statutarnim načelom, da organi in organizacije redno, enkrat letno, preverijo svojo akcijsko in kadrovske usposobljenost, ocenijo rezultate svojega delovanja in sprejmejo letno programsko usmeritev.

Seja republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije s takšno vsebino in usmeritvijo je tudi prva po 10. kongresu, od katerega je minilo nekaj več kot leto dni.

To je sicer zelo kratko obdobje, da bi lahko ocenili, koliko smo bili pri našem delu uspešni in kaj je bilo novega in boljšega v metodah našega dela; da bi ocenili, koliko je Zveza sindikatov Slovenije v življenjski praksi med svojim članstvom in v družbi potrjevala svojo odgovorno vlogo, ki v zaostrenih gospodarskih razmerah dobiva nove razsežnosti in nov pomen — ekonomski, socialni in politični.

Predsedstvo kot izvršilno politični organ tega foruma se dobro zaveda, da v tem letu nismo mogli odgovoriti na vsa vprašanja, ki jih življenje in praksa postavljata.

Mnogo tega, tako dobrega in slabega, s čimer smo se srečevali, je izraz naše in dolgoročneje kontinuitete. Mislim, da so k tej kontinuiteti prispevali pomemben delež vsi člani predsedstva in drugih organov republiškega sveta. Pri tem velja poudariti, da rezultatov dela republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije ni mogoče obravnavati ločeno od dela celotne organizacije in od vseh tistih njenih najaktivnejših članov, ki ob svojem delu vestno opravljajo naloge in odgovornosti, ki jim jih je zaupalo članstvo. Prav tako ni mogoče ločevati dela osnovnih organizacij od usmerjevalne vloge osrednjega organa ter od skupnih interesov delavskega razreda Slovenije in Jugoslavije.

Dovolite mi, da opozorim na nekaj temeljnih značilnosti, ki so v tem letu v okviru sprejete družbenoekonomske in razvojne politike ter spričo splošnih družbenoekonomskih in političnih razmer vplivale na našo aktivnost pri uveljavljanju kongresnih usmeritev, med katerimi je nedvomno temeljna ta, da smo trdno odločeni nadalje-

vati socialistično izgradnjo po samoupravnih poti ter v duhu ustvarjalne in revolucionarne dediščine Tita in Kardelja.

Z gotovostjo lahko trdimo, da je to delovanje potekalo v težavnih in zapletenih razmerah, ki pa smo jih kljub vsemu dokaj uspešno premagovali.

To pa se kaže v mnogih primerih, ko so delavci kljub znatnemu padanju njihovih realnih osebnih dohodkov pripravljeni z dodatnimi napor, z nedeljskim in udarniškim delom prispevati svoj delež k uresničevanju sprejetih nalog. Kaže se v povečanju industrijske proizvodnje nad načrtovanim za 3,7%, v rasti produktivnosti za več kot 2 odstotka, v večjem izvozu na konvertibilno tržišče, v povečanem deležu akumulacije v razporejenem dohodku, v doseženi večji skladnosti vseh oblik porabe z dohodkom, pa tudi v dejstvu, da je večina delovnih organizacij pri razporejanju deleža dohodka za osebne dohodke spoštovala sprejete dogovore in usmeritve.

Praksa je potrdila pravilnost pobude republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, da se z dopolnitvijo tako imenovanega letnega dogovora gibanje osebnih dohodkov bolj poveže z rezultati, doseženimi na podlagi kakovostnih dejavnikov gospodarjenja in razvoja in s tem odpro širše možnosti za stimulacijo boljših, uspešnejših in gospodarnejših kolektivov. Številnim organizacijam združenega dela je to omogočilo, da ustavijo ali vsaj omilijo padanje realnih osebnih dohodkov, in sicer na podlagi uspešnosti in učinkovitosti gospodarjenja z živim in minulim delom, medsebojne povezanosti itd.

Zato upravičeno trdimo, da je ukinjanje sistema indeksiranja in restrikcij oziroma prehod na relativna razmerja med dohodkom in gibanjem vseh oblik porabe pomemben dejavnik za uveljavljanje socialističnega samoupravnega produkcijskega odnosa.

To nam ponovno dokazuje, da je le z utrjevanjem samoupravljanja s sistemskimi rešitvami, ki utrjujejo samoupravno odgovornost, pospešujejo združevanje dela in sredstev, le z opiranjem na lastne sile trdno povezanega združenega dela, mogoče premagati sedanje težave in utrditi mostišča za stabilnejši razvoj.

Vsi ti rezultati bi bili gotovo še večji in pomembnejši, če bi bili enako uspešni pri obvladovanju cen, inflacije, notranje nelikvidnosti in vzrokov velikih izgub. Vse to je povezano in neposredno vpliva na uspešnost gospodarjenja in s tem na življenjsko raven delavcev in vseh delovnih ljudi. Tudi v Sloveniji se letos izgube povečujejo, in sicer hitreje kot dohodek, povečana pa je tudi odvisnost OZD od najetih posojil. To mora biti znak za preplah, zlasti pred posledicami, ki bi nastale, če bi pristali na to, da se pokrivanje teh izgub ter pomanjkanje poslovnih sredstev kar socializira, namesto da bi se lotili prestrukturiranja in stvarne sanacije, da bi zagotovili smotrnejše in skrbnejše gospodarjenje. Zato zaslužijo vse priznanje tisti kolektivi, ki se odločno usmerjajo na to pot. Zelo

ugodno je vsekakor, da so med njimi tudi že tiste organizacije združenega dela, ki so imele največje izgube.

Čeprav niso zadovoljni, so delavci vendarle pripravljeni dosegaati več in bolje

V zvezi sindikatov in v republiškem svetu smo naše ocene o razmerah vedno gradili na spoznanju, da kljub pripravljenosti delavcev, da dosegaajo višje in boljše rezultate, ne bi mogli trditi, da je razpoloženje dobro, pa tudi ne, da je v vseh okoljih in v vseh strukturah enako. Zato smo se zavzemali, da naših ocen ne smemo posploševati, biti morajo konkretne. Pri tem nam žal še vedno ni uspelo, da bi v raznih povprečjih vedno videli tiste organizacije in kolektive, ki so po svojih rezultatih dosegali znatno več, skratka, ki »nosijo in vlečejo«. Bolj smo se ukvarjali s tistimi, ki so se znašli daleč pod povprečjem oziroma na spodnji meji uspešnosti gospodarjenja.

Čeprav je v Sloveniji samoupravna zavest, da deliš lahko le ustvarjeno, na dokaj visoki ravni in je zato izjemno pomemben dejavnik politike gospodarske in družbene stabilnosti, je vendarle dejstvo, da se pod vplivom zaostrenih razmer in restriktivno administrativnih ostankov v delovanju sistema, delavci danes bolj obračajo k delitvenim razmerjem kot pa k vprašanju pridobivanja dohodka, pa tudi k zunanjim dejavnikom.

K temu prav gotovo pripomore, da so mnogokje realni osebni dohodki padli toliko, da ne spodbujajo več k boljšemu delu. Nespodbudno in omejevalno delovanje sistema in njegovih instrumentov pa še povečuje občutek nemoči, da bi obvladali razmere, zlasti tam, kjer so še težnje po formalnem urejanju vprašanj in akcijah oziroma mimo veljavnih samoupravnih postopkov ter njihove vsebine.

Nazorni izraz tega razpoloženja in tega stanja je prav gotovo tudi povečano število konfliktnih razmer in poizkusov kvarjenja strojev, da ne bi delali, do katerih prihaja v nekaterih organizacijah združenega dela.

Čeprav jim glede na število delavcev, ki tako izražajo svoje nezadovoljstvo, ne gre dajati prevelikih razsežnosti, pa morajo pomeniti za Zvezo sindikatov resno opozorilo, ki kaže ne le na določeno stanje samoupravnih odnosov, na pomanjkljivost v delitvi, ampak tudi na nedozorelost naše organizacije, da bi vplivala na razmere oziroma da bi učinkovito usklajevala različne, med seboj pogosto protislovne interese med deli delovnega kolektiva, med temeljnimi organizacijami združenega dela v delovni organizaciji, med skupno službo in temeljnimi organizacijami združenega dela oziroma med posa-

mezniki in kolektivom.

Smo pred sprejetjem republiške in zvezne resolucije o družbenem razvoju in gospodarski politiki v letu 1984. Na tej podlagi se pripravljajo tudi resolucije občin; organizacije združenega dela pa v smislu neprekinjenega in srečujočega se planiranja usklajujejo svoje naloge in plane z zastavljenimi družbenimi cilji.

Zveza sindikatov je na seji republiškega sveta, na občinskih svetih in republiških odborih izoblikovala svoja mnenja in stališča o teh listinah ter jih posredovala pristojnim organom. Njihovo bistvo je takole:

V sedanjih razmerah so utemeljene in sprejemljive tiste rešitve, ki prek rezultatov dela krepijo samoupravni položaj delavca, da odloča o celotnem dohodku; ki omogočajo, da bo prek dohodka ponovno prišla do izraza motivacija za boljše delo in gospodarjenje; ki bodo ugodno vplivale in pospeševale zgodovinsko nujni proces združevanja dela in sredstev.

Niso bile vse pripombe dobesedno sprejete, toda pobuda sindikatov je kot temeljno načelo sprejeta ter vgrajena v resolucijo in v spremljajoče akte, posebej v tako imenovani letni dogovor. Mislim, da se lahko pridružimo oceni, da je resolucija o politiki družbenega in gospodarskega razvoja SRS v letu 1984 poskus konkretizacije programa dolgoročne gospodarske stabilizacije in dokaj solidna podlaga za to, da v tem letu zadržimo nadaljnje padanje realnih osebnih dohodkov in ustvarimo možnosti za ponovno naraščanje ravni, seveda pod pogojem, da ustavimo nadaljnjo rast inflacije, uveljavimo ekonomska merila, skratka utrdimo gospodarjenje na stabilizacijskih temeljih.

Priprave na sprejem resolucije in razprava o predlogih so letos potekale v posebnih okoliščinah. Za podlago so bile ocene položaja ter dolgoročni program gospodarske stabilizacije, znaten pa je bil tudi vpliv:

prvič: dejstva, da so spričo visokih zunanjih zadolžitvev, zadolženosti in plačilne nesposobnosti znotraj države in spričo ostrih pogojev za nove zunanje kredite naše materialne možnosti skrčene in s tem skrčen manevrski prostor za vse oblike porabe, in drugič: težnja v posameznih republikah in organih federacije pa tudi v Sloveniji po socializaciji negativnih posledic ter restriktivno administrativnih prvin pri razpolaganju z dohodkom in deviznimi sredstvi, da bi bil samoupravni položaj delavca pri gospodarjenju z ustvarjenim dohodkom še nadalje utesnjen kljub jasnim kongresnim in drugim usmeritvam.

Zahvaljujoč javni in odločni akciji zveze komunistov so bili takšni poskusi in prikriti odpori politiki gospodarske stabilizacije razgaljeni kot težnje, ki so v nasprotju z interesi delavskega razreda. Zveza sindikatov in še posebej člani zveze komunistov, ki delujemo v njej, smo s tem dobili novo in močno oporo za naša stališča in naše akcije.

To oporo pa slabijo odpori procesu deetatizacije odnosov v združenem delu, ki jih lahko zasledimo v različnih upravnih,

izvršnih in drugih strukturah v družbeno-političnih in samoupravnih skupnostih ter v okoljih, kjer poslovanje gospodarskih subjektov gre mimo njihovih ustavnih in zakonskih pooblastil.

Tisti, ki dela in se trudi, mora imeti več možnosti pri napredovanju

Za Zvezo sindikatov in njeno vlogo je posebej pomembno, kar sta v svojih sklepih zapisala CK ZK Slovenije in Jugoslavije, da namreč novih odnosov, novega načina gospodarjenja marsikje ne bo mogoče uveljaviti s sedanjimi nosilci samoupravnih, političnih in drugih javnih funkcij, s sedanjimi poslovnimi in strokovnimi organi. K temu velja dodati, da bodo tudi vlogo Zveze sindikatov, kot jo je opredelil tovariš Kardelj, lahko uveljavljali le kadri, ki niso obremenjeni s preživelim načinom dela in porabniško miselnostjo, ki so v praksi pripravljeni uresničevati stališče, da je ena temeljnih nalog sindikata delavcu kot samoupravljalcu razgrniti celoto problemov družbene reprodukcije ter da je zveza sindikatov kot del političnega sistema socialističnega samoupravljanja soodgovorna za njegov razvoj, njegovo trdnost in varnost in tudi za konkretne rešitve.

Stališča, da s sedanjimi sestavami delegacij in delavskih svetov ne bo moč uveljavljati politike, ne gre seveda razumeti kot nezaupnico delegatskemu sistemu in delovnim ljudem, ki so njegovi nosilci, oziroma, ki odgovorno opravljajo svoje samoupravljalске in delegatske dolžnosti ob pomoči družbenopolitičnih organizacij, skupaj z Zvezo sindikatov. Treba jo je razumeti v tem smislu, da v teh sestavah danes ne prevladujejo delavci in drugi neposredni ustvarjalci, pač pa bolj tisti, ki v procesu ustvarjanja nove vrednosti le posredno sodelujejo, zaradi česar pa pridejo pravi interesi delavskega razreda premalo do izraza.

Spremeniti položaj in zagotoviti, da po demokratični poti pridejo na ta mesta novi, sposobnejši, ustvarjalnejši, odgovornejši in razredno usmerjeni, je velika naloga sindikata, ki jo je treba uresničevati v pripravi na nove volitve v delavske svete, samoupravne in družbenopolitične skupnosti, v pripravah na občne zbornice in volilne konference. V vseh okoljih moramo uveljaviti načelo, da je temeljno merilo kadrovske politike — ne formalni pogoj, ampak rezultati pri delu in konkretno opredeljevanje za uresničevanje programa gospodarske stabilizacije po samoupravni poti.

Ni mogoče oportunistično dopuščati, da imajo tisti, ki delajo in se trudijo, in tisti, ki najmanj ali malo delajo, ki iz svojega mirnega kotička le opazujejo in kritizirajo, enake možnosti pri napredovanju in delitvi osebnih dohodkov.

Drugo, za sindikat zdaj pomembno vprašanje je ustvarjanje možnosti za zaposlovanje mladih, povezano z odkrivanjem tako imenovane prikrite nezaposlenosti. To vprašanje je pomembno zato, ker je najneposredneje povezano tudi z osebnimi dohodki delavcev. Ni namreč mogoče ugotavljati, da niso vsi zaposleni delavci polno in produktivno zaposleni, v isti sapi pa se pritoževati na nizkim osebnim dohodkom.

Niz primerov govori, da so nizki osebni dohodki marsikje prav posledica dejstva, da vsi zaposleni delavci niso polno in produktivno zaposleni in da bi ob polni zaposlenosti bilo drugačno stanje. Seveda pa bi imeli tudi več delavcev na spiskih skupnosti za zaposlovanje. Bilo bi koristno oceniti, kaj je ob zagotavljanju polne socialne zaščite boljše za družbo z vidika produktivnosti in delovne spodbude. Eno je jasno: če se bomo polni zaposlenosti približevali razvitejšemu svetu, se mu bomo približevali tudi z osebnimi dohodki. Toda v svetu je danes položaj takšen, da ob relativno visokih mezdah zaposlenih raste armada nezaposlenih. Tega pa mi ne želimo in tudi ni združljivo z našim sistemom. Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je skušal tem in drugim problemom, s katerimi smo bili soočeni v tem nestabilnem pokongresnem letu, slediti z delovno usmeritvijo na usposabljanje celotne organizacije zveze sindikatov za bitko z viri ekonomske in politične nestabilnosti, za krepitev samoupravnega družbenoekonomskega položaja delavca, njegove socialne varnosti in zaščite. Ta aktivnost je potekala zlasti z obravnavanjem šprotnih in lanskeletnih rezultatov gospodarjenja, s sodelovanjem sindikata pri oblikovanju gospodarske in socialne politike v družbi in pri njenem uveljavljanju; z opredeljevanjem prednostnih nalog sindikata pri izpolnjevanju programa gospodarske stabilizacije.

Usmerjena je bila v preoblikovanje in dograjevanje sistema delitve oziroma v oblikovanje skupnih osnov za razporejanje in delitev v oblike zasnov samoupravnih sporazumov dejavnosti, ki naj zagotovijo, da sedanja, že dalj časa trajajoča neskladja odpravimo in s tem omogočimo hitrejši razvoj v sistemu samoupravnega odločanja delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela.

Poudarek samostojnosti sindikalnih organizacij

Med aktivnostmi, ki so potekale bolj ali manj uspešno tudi na drugih področjih, naj posebej omenimo odzivnost članstva in javnosti do stališč, sklepov in usmeritev, ki smo jih sprejeli glede politike zagotavljanja socialne varnosti z delom oziroma pridobivanjem dohodka, glede politike zaposlovanja, glede stanovanjske zidave ter upravljanja s stanovanjskim skladom, na

podlagi realnega ovrednotenja vrednosti stanovanja in stanarine ter odzivnosti na 6. in 7. sejo republiškega sveta.

Večina teh mnenj in stališč je bila dana v skupščinski razpravi in v samoupravnih interesnih skupnostih tudi kot alternativa posameznim predlogom, kot je bil na primer predlog, da se rast produktivnega zaposlovanja omeji na 1,5 % tudi tam, kjer so objektivne možnosti za več, oziroma da se splošno zmanjšujejo sredstva skladov skupne porabe za stanovanjsko zidavo. Zato so neutemeljene nekatere trditve, da zveza sindikatov v Skupščini SRS in v posameznih samoupravnih interesnih skupnostih s svojimi stališči ni sodelovala. Točno pa je, da je kljub napredku še vedno premalo zastopana preko delegacij delavcev temeljnih organizacij združenega dela za zbornice združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti, kar kaže na premajhno povezanost — usklajenost dela političnih organizacij z delom delegacij oziroma s programi skupščin in samoupravnih organov.

Pri opredeljevanju nalog za celotno organizacijo smo izhajali iz tega, da je za nami čas, ko je bilo potrebno občinski in osnovni organizaciji podrobno naročiti, kaj naj dela. Menili smo, da je pomembnejše usmerjati organizacije na ključna, strateška vprašanja. Pri tem smo sledili dvema načeloma:

Prvič: da se osnovne in občinske organizacije ter strokovni sindikati razvijajo v čim samostojnejši subjekt, ki je sposoben na temelju splošnih usmeritev in s pomočjo organov republiškega oziroma občinskega ali medobčinskega sveta sam ocenjevati, kaj mu je storiti in kako delovati, da bi bil učinkovit. Koristnost take usmeritve je v celoti potrdilo nedavno mariborsko posvetovanje. Delo odborov sindikatov dejavnosti pa bo treba bolj povezati s predsedstvom, zlasti s sodelovanjem njihovih predsednikov na sejah predsedstev in narobe.

Drugič: da je za učinkovitost akcije sindikata bistvenega pomena lotevati se istih ali sorodnih vprašanj in problemov čimbolj enostavno in hkrati. Zavedamo se, da bo za to potrebnega še veliko dela, saj tudi v zvezi sindikatov nismo povsem imuni do parcialnih, lokalističnih in podobnih interesov ter vplivov, ki potiskajo stvarni interes delavskega razreda na drugi tir ali pa ga skušajo organ ali drugače obarvati.

Temeljno vprašanje je: kako in s čim mobilizirati delavce v boju za stabilizacijo

Vse to, o čemer sem govoril in seveda še mnoge druge prvine opredeljujejo delovno usmeritev republiškega sveta za leto, ki je pred nami, za leto, ki bo prva preizkušnja naše stvarne pripravljenosti, da z bojem za stabilizacijo dobimo bitko za krepitev dejanske družbene moči in odgo-

vornosti delavcev v združenem delu. Menimo, da je v naši usmeritvi potrebno dati težišče vprašanjem, ki so opredeljena v predlaganem programu. Gre seveda za glavna, temeljna, strateška vprašanja, brez katerih pa bitka za odločujočo vlogo delavskega razreda v družbi ni možna. Ob njih je seveda še vrsta drugih vprašanj, mimo katerih v republiškem svetu in njegovih organih ne bomo mogli, predvsem pa ne v občinskih organizacijah. Toda to je stvar sprotnega operativnega dela posameznih organov pa tudi delovne skupnosti in njenih delovnih enot.

Temeljno vprašanje, ki se pred zvezo sindikatov postavlja v tem trenutku, je brez dvoma, na kakšnih osnovah, kako in s čim mobilizirati, motivirati delavca v boju za stabilizacijo ter da bi dosežene letošnje pozitivne rezultate obdržali in utrdili tudi v letu 1984. Edini pravi odgovor je pridobivanje dohodka, dohodek kot ekonomski motiv in odločanje o dohodku, pri čemer mislim na dohodek kot družbeno ekonomsko kategorijo, ne pa na dohodek, ki je posledica bodisi divjega navijanja cen, oziroma na dohodek, ki se zaradi administrativnega vmešavanja v svoji družbenoekonomski vsebini ne more izraziti in potrditi.

Zdaj gre za to, koliko bomo usposobili najširši krog delavcev, da bodo znali v praksi uporabljati merila, opredeljena v sklepnem delu dolgoročnega programa, kot najmočnejše orožje v svojih rokah za ocenjevanje uspešnosti gospodarjenja, za določanje deleža v delitvi skupnih rezultatov dela, za določanje razvojnih usmeritev, za povezovanje socialne in gospodarske politike, za načrtovanje dohodka.

Dohodek na delavca, dosežen na podlagi ekonomskih razmerij med cenami ter očiščen izjemnega dohodka in akumulacija glede na vložena sredstva oziroma bruto osebni dohodek na delavca in akumulacija glede na angažirana sredstva — morata postati splošna osnova in izhodišče za to, da se bodo v temeljni organizaciji združenega dela združeni delavci začeli primerjati med seboj — morata postati splošno merilo uspešnosti gospodarjenja, planiranja dohodka in razvoja, merilo, ki bo pokazalo, kaj kaže razvijati, kaj pa je treba prestrukturirati ali ukiniti.

Organizacije zveze sindikatov morajo začeti kritično presojati vse, kar ne daje našim razmeram ustreznega dohodka in osebnega dohodka, oziroma z medsebojno primerjavo na podlagi meril sprožiti razpravo o sposobnosti in odgovornosti poslovnih in samoupravnih delavcev, če v temeljni organizaciji združenega dela angažirana sredstva dajejo nižji dohodek in nižjo akumulacijo, kot jo dosega druge temeljne organizacije združenega dela v organizaciji združenega dela oziroma v dejavnosti. To moramo dosledno uveljaviti v razpravi o bilancah za leto 1983, na kar se je treba začeti takoj pripravljati.

Dokopati se moramo do objektiviziranih razmerij pri razporejanju dohodka na akumulacijo in porabo, kot osnove, ki bo omogočila, da to spet postane stvar odločanja delavcev, da ne bo več stvar parad-

žavnih dogovorov in sporazumov. Vprašanje, kdo v naših razmerah odloča o razmerju med akumulacijo in porabo, je temeljno razredno vprašanje našega časa. Da pa bi o tem lahko odločali delavci sami, morajo imeti skupne osnove in še nekatere druge možnosti. Mednje prav gotovo sodita sistem in politika cen, kako se cene oblikujejo in kdo vse vpliva na njihovo oblikovanje.

Naš cilj v letu 1984: padanje realnih osebnih dohodkov spremeniti v njihov dvig

V zvezi sindikatov se močno zavedamo, da je zadovoljevanje potreb na ravni, ki smo jo zadnja leta dosegli, odvisno od realno ustvarjenega dohodka za razdelitev in od uspešnosti našega izvoza kot osnove za zagotavljanje nemotene proizvodnje in reprodukcije. Toda drugo je vprašanje, koliko se tega zavedajo in to sprejemajo v vsaki naši organizaciji in koliko so se pripravljene za to bojevati. Zato smo na zadnji seji tudi izrekli geslo »V vsaki organizaciji združenega dela z mobilizacijo vseh sil in možnosti z boljšim delom in gospodarjenjem, z doseganjem kakovostnih rezultatov, za leto 1984 načrtovano zaostajanje realnih osebnih dohodkov za 2 % spremeniti v nič oziroma povečanje za 2 ali več odstotkov.« Ocenjujemo, da možnosti za to so. Dokaz so tudi letošnji rezultati v mnogih organizacijah združenega dela. Kar pa zadeva skupno porabo oziroma svobodno menjavo, pa ne gre za to, da ne bi hoteli sprejeti omejitev. Gre za to, da tega enostavno ni mogoče sprejeti, ker ni realno, in drugič, gre za to, da uveljavimo tisto, kar je zapisano v predlogu resolucije SRS v letu 1984. Citiram: »Osebni dohodki delavcev v negospodarstvu bodo odvisni od izvajanja dogovorjenih nalog ter bo njihovo gibanje skladno z gibanjem osebnih dohodkov delavcev v gospodarstvu.« Ker edino to je pot, ki vodi v odpravljanje razlikovanja med gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi oziroma med delavci na enem ali drugem področju.

Tudi s tem bi lahko pripomogli, da postane naš sistem ponovno ekonomsko in socialno učinkovit, kar je naloga naše družbe v naslednjem obdobju. Že v prvem pa moramo presekati vire inflacije, vzpostaviti ekonomska razmerja med cenami in v razmerju do svetovnih cen: okrepiti delavski nadzor nad materialnimi stroški ter vsem tistim, kar povzroča inflatorno gibanje cen, predvsem z odpravljanjem izgub, sanacijami in prestrukturiranjem.

Prav je, če k takšni aktivnosti pozovemo vse naše organizacije in da se že sedaj začnemo temeljito pripravljati na poglobljeno razpravo o letošnjih zaključnih raču-

nih, ko naj bi hkrati in skupaj, kakor je dogovorjeno, odločali o obsegu združevanja sredstev iz dohodka in osebnih dohodkov za posamezne namene skupne porabe.

Priložnost za to so tudi bližnji kandidacijski zbori delavcev v zvezi z volitvami v letu 1984. Ne bi kazalo čakati le na zbere po zaključnih računih.

Druga strateška naloga, povezana z izpolnjevanjem ciljev, zastavljenih v resoluciji ter izboljšanjem naše gospodarske učinkovitosti, je spodbujanje samoupravnega združevanja dela in sredstev na temelju ekonomskih interesov, brez česar si ne smemo predstavljati, kaj šele zagotavljati začetek procesa ustavljanja in obvladovanja divje rasti stroškov in drugih oblik tržne stihije.

V najkonkretnjši obliki se bomo moral v temeljnih organizacijah spopasti z vprašanjem, kako preseči navidezno protislovje med decentraliziranim samoupravnim odločanjem in nujnostjo koncentracije sredstev akumulacije, kako po samoupravnih poti, se pravi zavestno, zagotoviti, da bo razpoložljiva akumulacija šla v tiste programe, ki so bili z dogovori o temeljnih planov sprejeti kot prednostni oziroma kot projekti, ki dajejo največ jamstva za oživiljanje proizvodnje in povečanje izvoza, in največ obetov, da zaustavimo trend padanja gospodarskih naložb za prestrukturiranje in tehnološko posodobitev. To pa so projekti organizacij združenega dela iz panog, ki razpolagajo s številnimi dobrimi kadri in znanjem, ki imajo pretežno zagotovljene domače surovine in reprodukcijski material. To so projekti združevanja dela in sredstev na enotnem jugoslovanskem tržišču, posebej z združenim delom manj razvitih republik in pokrajine Kosovo.

Ta usmeritev mora postati bistveni del samoupravnih načrtov pridobivanja in delitve dohodka delavcev v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela.

Tretja strateška naloga je delo pri dograjevanju sistema delitve osebnih dohodkov in sredstev skupne porabe. Mislim, da nisem daleč od resnice s spoznanjem, da tega vprašanja ni več mogoče urejati samoupravno, če nimamo ustreznih skupno dogovorjenih osnov in meril; še več, zvezo sindikatov kritizirajo, ker z delom na tem področju zaostajamo. To je upravičeno, kajti brez skupnih osnov ne more biti ne sistema in ne enakosti glede na prispevek k rezultatu dela, pa tudi ne pravih meril za ugotavljanje tega deleža. V tem trenutku je to celo pomembnejše kot notranja merila v organizacijah združenega dela. Notranja merila bodo vedno manjša vprašanja, če bo skupni rezultat tozdr pozitiven, vse pomembnejša pa bodo povsod tam, kjer so skupni rezultati negativni, ali tam, kjer nastaja potreba širšega notranjega prestrukturiranja.

Korak naprej je kljub vsemu letos le na-rejen z dogovorom o družbeni usmeritvi za razporejanje in delitev dohodka, ki zdaj bolj kot doslej vsebuje bistvene prvne dohodkovnih odnosov in motivacije. Zanj se bo treba boriti še zlasti zato, ker v razpravi ni bilo tako malo tistih, ki želijo, da bi ra-

zmerja še naprej določali subjektivno in centralizirano, z vrha, delavci pa bi jih le spoštovali in se jih držali.

Samoupravni sporazumi dejavnosti o skupnih osnovah in merilih za razporejanje dohodka in čistega dohodka ter o razporejanju sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, ki jih zdaj pripravljajo, bodo pripomogli k urejanju teh odnosov na enotni podlagi, k temu, da se zagotovi enak položaj delavcev v dejavnostih pri zadovoljevanju njihovih osebnih in skupnih potreb po načelu delitve po delu, prav tako pa tudi takšen materialni in družbeni razvoj, ki bo v skladu z možnostmi gospodarstva in dolgoročnimi interesi razvoja proizvodnih sil družbe. Hkrati pa morajo te skupne osnove, upoštevajoč družbeni dogovor, ki se pripravlja v federaciji, prispevati k uresničevanju socialističnega načela »za enako delo in rezultate dela enak osebni dohodek«.

Na tej podlagi bodo delavci v temeljnih organizacijah lahko izoblikovali osnove in merila, ki bodo spodbujali ustreznejše vrednotenje proizvodnega dela, dela v težjih delovnih razmerah ter strokovno-kreativnega dela ter uresničevali načelo, da se osebni dohodek delavca določa po rezultatih njegovega dela in po njegovem osebnem prispevku, ki ga je s svojim živim delom ter z upravljanjem in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi dal k povečanju dohodka temeljne organizacije in celotnega združenega dela.

Naloga našega predsedstva bo, da pride čimprej do širše javne razprave o osnutkih samoupravnih sporazumov dejavnosti, ki so nekateri že pripravljeni, o nekaterih sporazumih pa že razpravljajo v ožjem krogu.

Ne bi govoril o drugih nalogah na področju družbenoekonomskih odnosov in socialne politike, izobraževanja, kulture, množične inovacijske dejavnosti itd., kar pa ne pomeni, da jih lahko v letu 1984 podcenjujemo. Svoje, o tem sem prepričan, bo o tem rekla razprava. Zato pa naj povem le še nekaj misli o vlogi naše zveze sindikatov v sistemu socialističnega samoupravljanja in delegatskih razmerij.

Sindikat mora ohraniti in še okrepiti svojo vlogo

Mislim, da smo v preteklosti ob poudarjanju Zveze sindikatov kot množične politične organizacije delavcev pri seznanjanju delavcev s celoto problemov družbene reprodukcije, usklajevanju različnih interesov med deli delavskega razreda ter reševanju konfliktnih razmer to vlogo in te naloge podcenjevali in malo zanemarili.

Premalo smo poudarjali vlogo in odgovornost Zveze sindikatov kot pobudnika za samoupravno reševanje vprašanj na enotnih in skupnih osnovah v družbi, pa

tudi to, da je Zveza sindikatov kot del SZDL politična baza delegacij za zbere združenega dela in zbere samoupravnih interesnih skupnosti. Zategadelj smo v letošnji program utemeljeno vključili tri izjemno pomembne naloge.

Prvič, da bomo v Zvezi sindikatov pobudniki, da takšna vprašanja, kot so samoupravno urejanje delitve osebnih dohodkov in sredstev skupne porabe oziroma nekatera vprašanja v okviru svobodne menjave, na primer na področju zdravstvenega varstva, bolezni in podobno; razčlenitev meril za organiziranje temeljnih organizacij združenega dela (da ne bo izkrivljanja ali neutemeljenega ukinitve) rešujemo na podlagi skupnih in enotnih, družbeno dogovorjenih osnov in meril ali družbenih dogovorov. Takšna pot je nujna, da bi presegli skupinsko-lastniška pojmovanja samoupravljanja, pa tudi administrativno centralistične reakcije na takšno obnašanje in takšno pojmovanje v praksi.

Drugič, da v zvezi sindikatov pregledamo, kaj se dogaja oziroma koliko se stvarno uveljavljajo stališča, oblikovana z dogovori in sporazumi, katerih podpisnik je sindikat, in koliko so še skladna z našim sistemom in našimi zakoni. V primeru, da so dogovori in sporazumi zastareli ali niso usklajeni, naj bi republiški svet predlagal, da se ukinejo.

Tretjič, v zvezi sindikatov na vseh ravneh zagotoviti najaktivnejši odnos do predlogov zakonskih ali drugačnih »sistemskih« rešitev, ki naj jih sprejmejo bodisi skupščina družbenopolitične skupnosti, skupščina samoupravne interesne skupnosti, delavski svet ali zbor delavcev. Izhodišče tega razmerja mora biti ocena, kako in koliko predlagane rešitve (lahko) vplivajo na položaj temeljne organizacije združenega dela oziroma na njen dohodek, na položaj delavca in njegov osebni dohodek oziroma na samoupravljanje delavcev sploh.

Z mnenji izoblikovanimi v republiškem svetu ali njegovem predsedstvu o predlaganih rešitvah bomo tudi v bodoče seznanjali predlagatelje prek občinskih svetov pa tudi delegacije in delegate za zbor združenega dela in samoupravne interesne skupnosti. Seveda je uveljavljanje teh stališč vprašanje, vezano na nadaljnje usklajevanje, zlasti v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva in stvar presoje novih argumentov, kar pa mora potekati z občutkom polne odgovornosti pred delavskim razredom in članstvom.

Spodsekati korenine inflacije je ena izmed temeljnih nalog družbenoekonomske politike v letu 1984. Temu morajo biti podrejeni vsi mehanizmi in vsi ukrepi gospodarske politike — investicijske, devizne, kreditno denarne in davčne pa tudi celotna politika cen.

Problemov in ukrepov se moramo lotevati bolj premišljeno in življenjsko

Zato v zvezi sindikatov podpiramo ukrepe skupščine, izvršnega sveta in samoupravnih skupnosti v republiki, ki krepijo reproduktivno in plačilno sposobnost organizacij združenega dela; ki so naravnane na odkrivanje ter odpravljanje vzrokov izgub; ki zasledujejo kakovostne spremembe v odnosih pri gospodarjenju z denarjem; ki zastrujejo odnos do prihodkov, ki niso rezultati dela; ki si prizadevajo za zdrava in ekonomska razmerja med domačimi cenami in tistimi, ki jih prizna svetovno tržišče.

Mislim pa, da se moramo ukrepov za stabilizacijo, če hočemo biti uspešni, lotevati bolj premišljeno, stvarno in bolj politično pripravljeni. Dober primer, kako se ne sme delati, je akcija za spremembo delovnega časa in za odpravljanje notranje plačilne nediscipline. Položaj zdaj prav gotovo ne bi bil takšen, namreč, da se zdaj, ko bi moral obveljati zakon oziroma tako imenovani 7. a člen, postavlja zahteve po njegovi odločitvi. To se verjetno ne bi dogajalo, če bi se stvari lotili drugače, če bi računali s tem, da je nerealno misliti, da je mogoče z nekim zakonskim avtomatizmom enostavno zamrzniti polovici jugoslovanskih delavcev osebne dohodke za 30 ali celo 50 odstotkov, kot je bilo brez občutka za politično stvarnost pred dnevi rečeno tudi v televizijskem tedniku.

V Zvezi sindikatov moramo biti bolj pozorni do posameznih tehnokratskih koncesij, da je moč probleme rešiti tako, da pod geslom »vsi smo odgovorni«, edino osebni dohodki delavcev nosijo posledice. S takšnim prijemom se ne moremo strinjati, ker ni ne političen ne samoupraven. Toda to ne pomeni, da smo za toleriranje finančne nediscipline. Kot Zveza sindikatov ne bi smeli pristajati na okrnjen osebni dohodek, če ekonomska politika ni v stanju ukrotiti investicij, če se ne izvajajo sprejeti zakoni o prihodku in obračunu. Kje je vsa ta silna armada delavcev, inšpekcijskih, carinskih in davčnih služb itd. Se več, delavec mora vedeti, zakaj ustvarjeni dohodek ni zadoščal za polni osebni dohodek, da bi lahko reagiral, da bi lahko zahteval odgovornost za razmere in ukrepanje v skladu z zakonom. V vsakem ozdu pa bi se morali vprašati, ali bomo še kar naprej pošiljali blago kupcem, domačim ali zunanjim, ki ne plačujejo računov ali pa jih plačujejo z nepokritimi menicami. Zakaj ne bi bila to normalna poteza tudi v naši ekonomiji, ki ni naturalna. In, ali ni povzročil tega stanja tisti, ki je dopustil v prometu blaga tako široko uporabo nekritih vrednostnih papirjev. Prav bi bilo, da sindikalne organizacije v OZD podpro poslovodne organe, ki so pripravljeni sprejemati tudi takšne

poslovne odločitve, da ustavijo pošiljanje blaga tistim, ki tega blaga ne plačujejo.

Avtorje predloga nove politike in družbene kontrole cen želimo zagraditi že danes opozoriti, naj se s predlogi sicer dosledno držijo stabilizacijskega programa, toda naj bodo čim bolj stvarni, da ne ponovimo starih slabosti. Delajo naj po načelu »manj, pa bolje in bolj dosledno«. Prav gotovo v tem trenutku ne bi bile možne spremembe, ki bi ogrozile sprejeto politiko

glede realnega standarda, še manj poskus, da se učinki odpravljanja nesorazmerja med cenami izrazijo v še večji stopnji inflacije.

Pri tem pa se zavedamo, da smo stabilizacijski program podprli zavestno in enotno. To pa pomeni, da moramo biti sedaj pripravljeni sprejeti tudi vse posledice njegovega izpolnjevanja v vseh okoljih. Biti moramo pripravljeni na to, da se bodo pri njegovem uresničevanju začeli kazati pro-

tislovni interesi znotraj delavskega razreda samega, med tistimi, ki naj na temelju novih razmerij v primarni delitvi dohodka prek ekonomske cene dobijo, in tistimi, ki naj izgubijo oziroma dražje plačajo reprodukcijski material.

To moramo spremeniti z okrepljenim političnim delom, z razlago problemov delavcem, pa tudi odpraviti morebitne nacionalistične in podobne pojave, ki bi na tej osnovi lahko nastali.

Program dela Republiškega sveta Zveze sindikatoev Slovenije za leto 1984

Aktivnosti in usmeritve republiškega sveta Zveze sindikatoev Slovenije v letu 1984 opredeljujejo stališča in sklepi 10. kongresa Zveze sindikatoev Slovenije, dolgoročni program gospodarske stabilizacije, družbenoekonomske in politične razmere v Sloveniji in Jugoslaviji ter cilji gospodarskega in socialnega razvoja, določeni z Resolucijo SRS za leto 1984 ter usmeritve za delovanje Zveze sindikatoev Slovenije pri uresničevanju nalog gospodarske stabilizacije, sprejete na 6. seji, dne 22. 9. 1983.

Za izpolnjevanje teh usmeritev in sklepov bo republiški svet Zveze sindikatoev Slovenije s svojim delom in delom svojih organov

I. Na področju družbeno- ekonomskih odnosov in socialne politike:

1. Spremljal, ocenjeval in usmerjal delovanje organizacij zveze sindikatoev pri mobilizaciji vseh delavcev za doseganje takšnih rezultatov gospodarjenja na temelju kakovostnih dejavnikov gospodarjenja in razvoja, ki bodo omogočili:

— da se ustavi nadaljnje padanje real-

nih osebnih dohodkov delavcev, razširi materialna podlaga združenega dela, zagotovi zadovoljevanje skupnih potreb in izpolnijo izvozne naloge,

— dosledno uveljavljanje dohodkovnih odnosov in takšnih odnosov pri pridobivanju in razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke ter skupno porabo, da bo dohodek resnični ekonomski motiv, ki bo delavce spodbujal k boljšemu gospodarjenju in upravljanju, k odgovornejšemu odnosu do dela in k večanju delovnih sposobnosti,

— da bo dohodek, ugotovljen s kazalci, kot so doseženi dohodek na delavca, dohodek na vložena sredstva, bruto osebni dohodek na delavca ter akumulacija na vložena sredstva in v medsebojni primerjavi med temeljnimi organizacijami v OZD in v dejavnosti, postal merilo učinkovitosti gospodarjenja in upravljanja in podlaga za odločanje o delitvi.

2. Pospesil oblikovanje in dograjevanje sistema delitve dohodka, osebnih dohodkov in sredstev za skupno porabo v skladu z zakonom o združenem delu, zakonom o razširjeni reprodukciji in minulem delu in z napotili o prilagajanju gospodarskega sistema zahtevam stabilizacije, da bi odpravili obstoječe nepravilnosti in neskladja.

Prižadevali si bodo predvsem za:

a) oblikovanje skupnih osnov samoupravnega določanja meril za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v posameznih dejavnostih in v združenem delu kot celoti

b) usposabljanje občinskih in osnovnih organizacij ter sindikatoev dejavnosti za iz-

polnjevanje in dograjevanje samoupravnih aktov na tej osnovi v OZD in skupnostih.

3. Ocenil samoupravno organiziranost združenega dela na posameznih področjih z vidika pospeševanja tokov proizvodnega in poslovnega povezovanja oziroma združevanja dela in sredstev na dohodkovnih osnovah znotraj reprodukcijskih celot na enotnem jugoslovanskem trgu.

Izhodišče aktivnosti je:

a) spoznanje o odločilnem pomenu združevanja dela in sredstev za doseganje večje ekonomske učinkovitosti združenega dela tako na domačem kot na tujem trgu;

b) spoznanje, da je oviranje procesov združevanja dela in sredstev oziroma zapiranje gospodarstva v kakršnekoli (neekonomske) meje v nasprotju z interesi delavskega razreda.

4. Spremljal in ocenjeval učinkovitost delovanja sistema in oblik zaščite socialne varnosti delavcev in delovnih ljudi ter njihovih pravic na osnovi dela in rezultatov dela na posameznih področjih in v spremenjajočih se razmerah, zlasti v zvezi z ukrepi za učinkovitejšo gospodarjenje oziroma prestrukturiranje gospodarstva in družbenih dejavnosti.

Težišče dela bo:

a) znotraj delegatskega sistema v pristojnih samoupravnih skupnostih v občinah in republikah, da bi uskladili merila v spremenjenih ekonomskih razmerah;

b) na mobilizaciji vseh dejavnikov v občinah in OZD za odpiranje novih delovnih mest za mlade, ki iščejo zaposlitev;

c) na mobilizaciji vseh dejavnikov za

zagotavljanje dela in osebnega dohodka, ki omogoča vsaj reprodukcijo delavčeve delovne sposobnosti in njegove družine in za odpravljanje osebnih dohodkov pod to ravni;

d) pri odpravljanju razlik v družbenoekonomskem položaju delavcev in delovnih ljudi, ki ne temelje na delu in delovnem prispevku;

e) na pobudah, da se pri delitvi sredstev skupne porabe v TOZD in med TOZD v OZD upoštevajo tudi socialne razmere delavcev po načelih solidarnosti;

f) na uveljavljanju gmotne pomoči delavcem in oblikovanju meril za dodeljevanje teh pomoči pri občinskih svetih

g) na širjenju blagajin vzajemne pomoči in drugih oblik vzajemnosti ter solidarnosti.

5. Usposabljanje osnovne in občinske organizacije zveze sindikatov pri mobilizaciji delavcev za najširšo samoupravno kontrolo in obvladovanje gibanj (rasti) materialnih stroškov, stroškov proizvodnje oziroma režijskih stroškov na enoto proizvoda in storitev in nepotrebne administracije;

za zmanjševanje kreditne odvisnosti OZD in odpravljanje drugih vzrokov, ki znižujejo dohodek ali povečujejo neproduktivno režijo, da bi tudi tako ustavili divjanje cen in obrzdale inflacijo, v skladu z začrtano gospodarsko politiko za leto 1984 in protiinflacijskim programom.

II. Na področju uveljavljanja družbene vloge Zveze sindikatov v sistemu socialističnega samoupravljanja in delegatskih odnosov:

1. Nosilec pobud za družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje za usklajeno samoupravno urejanje odnosov na področju razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, družbenoekonomskih in drugih odnosov v družbenih dejavnostih in drugih področjih, kjer delavci pridobivajo dohodek s svobodno menjavo dela ter na področju samoupravne organiziranosti združenega dela. Gre zlasti za:

a) oblikovanje enotnih osnov za dolo-

čanje meril za razporejanje dohodka, delitev čistega dohodka in osebnih dohodkov;

b) oblikovanje skupnih osnov za samoupravno določanje pravic po zakonu o zdravstvenem varstvu;

c) oblikovanje skupnih osnov in meril za urejanje odnosov svobodne menjave dela;

d) oblikovanje razčlenjenih meril za uporabo v ZZZ določeni pogojev za organiziranje TOZD v posameznih dejavnostih (člen 327).

2. Ocenil uveljavljanje določil družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, ki jih je podpisal: spremljal, ocenjeval in razvijal najširšo aktivnost vseh organov in organizacij zveze sindikatov za spoštovanje in uresničevanje dogovora o družbenem usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov v letu 1984, ter v primerih nespoštovanja ukrepal v skladu s statutom.

3. Obravnaval predloge novih zakonov, dogovorov, sporazumov ali drugih sistemskih rešitev, ki jih v svoji pristojnosti sprejemajo Skupščina SRS oziroma SIS za posamezna področja svobodne menjave oziroma materialne proizvodnje, do njih oblikoval svoja stališča in mnenja ter jih uveljavljal prek družbenopolitičnega zbora in delegacij za zbor združenega dela ter zbere samoupravnih interesnih skupnosti ali neposredno na zborih po predhodni uskladi v okviru SZDL.

Iz programa Skupščine SRS in skupščin SIS bomo v organih republiškega sveta obravnavali vse tiste zakonske ali druge predloge, ki najneposredneje vplivajo na:

— družbenoekonomski, materialni, socialni položaj delavca

— dohodek TOZD in razpolaganje delavcev z njim

— učinkovitost samoupravnega sporazumevanja med deli združenega dela v odnosih svobodne menjave dela

— veličino — obseg združevanja sredstev iz dohodka in OD za skupne, splošne in druge potrebe znotraj združenega dela oziroma DPS.

III. Na področju usposabljanja organizacij in vodstev Zveze sindikatov za naloge:

1. Spremljal, ocenjeval in usmerjal aktivnost, vlogo in odgovornost občinskih organizacij zveze sindikatov pri uveljavljanju in usklajevanju neposrednih in skupnih interesov delavcev v občini kot temeljni družbenopolitični skupnosti ter pri izpol-

njevanju v republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije skupno dogovorjenih nalog v osnovnih organizacijah zveze sindikatov.

2. Ugotavljal in ocenjeval usposobljenost osnovnih organizacij za njihove naloge v sistemu samoupravljanja temeljnih in drugih organizacij združenega dela ter pri usposabljanju delegacij in delegatov za samoupravne organe, samoupravne in družbenopolitične skupnosti.

V ta namen bomo:

— vodili neposredne pogovore v občinskih in osnovnih organizacijah ter v medobčinskih svetih kot pomoč in izmenjavo izkušenj;

— prirejali problemske in akcijske posvete;

— izpopolnjevali sistem medsebojnega obveščanja;

— pomagali organizacijam z navodili za delovanje in s pojasnjevanjem sprejetih sklepov in usmeritev prek Delavske enotnosti in v drugih oblikah;

— zagotovili, da bodo Delavsko enotnost prejeli vsaj vsi člani organov osnovnih, občinskih organizacij in drugih organov zveze sindikatov ali sindikatov dejavnosti;

— razvijali na vseh ravneh sindikalne organiziranosti funkcionalno usposabljanje za opravljanje posameznih nalog oziroma funkcij zveze sindikatov na vseh ravneh.

IV. Na področju medrepubliškega sodelovanja in mednarodne aktivnosti:

1. Organiziral (povratne) obiske delegacij republiških svetov zveze sindikatov: BiH, Črne gore, Hrvaške, Makedonije, Srbije ter pokrajinskih svetov Kosova in Vojvodine.

2. Nadaljeval izmenjavo obiskov in drugih oblik sodelovanja s sindikati: Avstrije, Italije, Madžarske, ZR Nemčije, Sovjetske zveze in Španije.

3. Spremljal pogoje za delo, življenjske in druge razmere detaširanih delavcev OZD iz SRS in naših delavcev na začasnem delu v tujini.

V.

Nosilci nalog pripravijo operativne načrte opravljanja v tem programu določenih nalog.

V Ljubljani, dne 26. 12. 1983

REPUBLIŠKI SVET

Sindikalni poročevalac je priloga Delavske enotnosti. Ureja ga uredniški odbor: Miro Gošnik, Franček Kavčič, Zdravko Krvina, Drago Seliger, Peter Štefanič (odgovorni urednik) in Pavle Vrhovec (predsednik).